

BULLETIJN

UITGEGEVEN DOOR *van*

De Bond van Internationale Kommunisten (B. I. K.)

Opstel : FR. VAN CRONENBORCH
Langstraat, 74, Borgerhout.

Beheer : LEO SMETS
Antwerpsche steenweg, 51, Mechelen.

2e Jaargang
Nr 4

MAANDEBLAD
PRIJS : Fr. 0.50

April
1936.

DE VERBRIJING VAN HET LOCARNO-PAKT EN DE ARBEIDERSKLASSE.

-o-o-o-

De theoretische stelling van het marxisme dat vooropzet dat de kapitalistische tegenstellingen onvermijdelijk tot oorlog moeten leiden, wordt de laatste dagen weer eens te meer bewaarheid. Is het nog niet met zekerheid te voorspellen dat de huidige politieke crisis "oogenblikkelijk" tot oorlog zal leiden, toch kan met de stelligste zekerheid vastgesteld worden, dat wij in een periode getreden zijn, waar de oorlog als aktueel punt op de dagorde staat. Hoe de machtsverhoudingen zullen zijn, is op het oogenblik dat we dit schrijven, nog niet met zekerheid vast te stellen. In de aan gang zijnde onderhandelingen en deze die daaruit voort-spruiten zullen, kan men nog niet bepaald zeggen hoe de verschillende machtsverhoudingen zich zullen vormen. Deze kunnen zich gedurig wijzigen en zelfs gedurende de oorlog kunnen machtsverschuivingen plaats grijpen. Het is dan ook niet de vraag hoe de bondgenootschappen zich zullen vormen en in welke constellatie wij zullen plaats nemen dat van belang is voor de arbeidende klasse, maar wel de vraag naar het karakter van den oorlog die komt.

De economische en de daaropvolgende militaire voorbereiding tot den oorlog begon op hetzelfde oogenblik als de laatste crisis een geweldige neergang der wereldproduktie tot bijna op de helft veroorzaakte, uitgezonderd de produktie der bewapeningsindustrie.

De tegenstellingen tusschen de geweldige ontwikkeling der produktiekrachten van het Duitsche kapitalisme en de politieke en aardrijkskundige voorwaarden waaronder het gebukt gaat, zijn de oorzaken waardoor het immer nieuwe crises te voorschijn roept, die het in laatste instantie naar de revolutie zal leiden, of die het anders door zijn imperialistische verzuchtingen te doen overwinnen, zal moeten trachten op te lossen. De bestaande Duitsche economie is gekenschetst door een geweldig produktieapparaat, dat in hoedanigheid ten hoogste door het Amerikaansche overtroffen wordt, dat maar leven kan, wanneer het over buitenlandsche markten beschikt en groote afzetgebieden onder zijn heerschappij weet te ver-

Om niet voortdurend in herhalingen te vervallen, verwijzen wij, om de noodwendigheid aan te toonen voor het kapitalisme om buitenkapitalistische gebieden te veroveren, naar onze vorige bulletijns, waar wij over dit onderwerp reeds meermaals geschreven hebben.

Voor Duitschland bestaan er maar twee mogelijkheden om koloniën of afzetgebieden te veroveren: over de zee of langs het land.

De eerste mogelijkheid is door den laatsten oorlog vernietigd. Een sterke vloot onderstelt sterke vlootbasissen over gansch de wereld. Dit zou beteekenen beginnen met het einde en daaromtrent heeft Duitschland uit den laatsten oorlog wel zeker de noodige lessen getrokken. Trouwens Engeland dat wel bereid is toegevingen te doen op den rug van zijn woe-gere bondgenooten, laat daar niet aan raken.

De tweede mogelijkheid, koloniën en invloedssferen te bekomen, gaat over Oostenrijk, de Balkanstaten en Turkije naar Azië. Zoolang deze staten een afhankelijke politiek van het Fransche imperialisme voeren, beteekent dit de onmogelijkheid voor Duitschland in buitenkapitalistische gebieden door te dringen.

Wil Duitschland buitenkapitalistische gebieden veroveren, zoo moet het eerst de overheersching van Europa bezitten.

De ervaringen van den laatsten wereldoorlog hebben de imperialistische politiek der zoogezegde "democratische" staten ontmaskerd en hebben aangetoond of zouden moeten aangetoond hebben, dat het in werkelijkheid te doen was om de verdeeling der wereld en om de vestiging van de economische en politieke diktatuur van het kapitalisme over de arbeidende klasse. Alleen kleinburgerlijke democraten of Stalinisten trachten dit nu te ontkennen.

De vredesverdragen, waaronder het Verdrag van Versailles het voornaamste, stelde een poging daar, de wereldheerschappij der overwinnende machten te vestigen, om het overige gedeelte der wereld economisch en politiek te beheerschen.

Te meenen dat dit eeuwigdurend zou blijven, was een utopie, niet alleen daarom, omdat de verslagen staten terug machtiger werden, maar ook door de innerlijke verdeeldheid der imperialistische machten zelf.

De huidige toestand is niet te verklaren door de "schuld" van Hitler. Ook een kapitalistisch Duitschland zonder de fascistische heerschappij zou voor dezelfde problemen gesteld worden. Het besluit van de Duitse regeering is niet de oorzaak van het huidige konflikt; integendeel, als Hitler dit besluit heeft kunnen treffen, is dit terug te brengen op de gewijzigde toestanden in de wereldeconomie en de machtsverschuivingen die vooraf reeds hadden plaats gegrepen.

De Engelsch-Italiaansche tegenstelling in het Ethiopisch konflikt moest de krachtsverhoudingen op het vasteland wijzigen. De onzekerheid over Italië als mede-ondertekenaar van het Locarnopakt heeft Duitschland gebruikt om zijn machtspositie te verstevigen. De agressieve politiek van Japan in Azië heeft een toenadering toegebragt tusschen Engeland en Rusland. Sowjet-Rusland kan een faktor worden om de imperialistische belangen van Engeland in Azië te verdedigen. Immers de Engelsen zijn niet gewoon zelf te vechten, ten minste niet te land. In de onderstelling dat de Japansch-Engelsche tegenstelling verscherpt en tot oorlog leidt, dan zou deze oorlog niet anders mogelijk zijn dan met de medehulp van het Russisch leger. Al deze verschillende konflikten, het Italiaansch-Ethiopisch en de Japansche bedreiging in het Oosten hebben het machts-evenwicht in Europa verbroken.

Veranderingen in de levende machtsverhoudingen en de economische belangen gemeenschap hebben een onweerstaanbare strekking ook de rechtsverhoudingen te wijzigen en dit afgezien van de "zoogezegde vrijwillig onderteekende verdragen". Gansch de geschiedenis is een aaneenschakeling van verkrachting der verdragen. Trouwens was het Verdrag van Locarno geen vrijwillig onderteekend verdrag, maar was het de "vrijwillige bevestiging" van het verdrag van Versailles.

Het is niet slecht hier even aan te halen wat de Stalinisten toen ter tijd over dit verdrag schreven.

De "Humanité" kondigde over dit verdrag een te meer aan: "de ~~makende~~ oorlog tegen de Sowjet-Republiek". De "Rote Fahne" lanceerde vurige oproepen: "Weg met het pakt van den oorlog" en "De Misdaad van Locarno". De "Sunday Worker" kondigde in groote letters aan: "De Oorlog... Opnieuw 1914, Indië is de aanvalsbasis tegen Sowjet-Rusland". De "Rote Fahne" ontdekte "een eenheidsfront van Chamberlain tot Trotzky".

Schijnbaar is er een tegenstelling te vinden in deze uitlatingen en de houding die de Sowjet-Unie nu inneemt als verdediger van dit zelfde verdrag. Locarno beteekende niet de eeuwige vrede, noch de oogenblikkelijke oorlog, maar was eenvoudig een wapenstilstand. Geen enkele imperialistische staat bevond zich in de mogelijkheid winst te halen uit een oogenblikkelijke oorlog. Voor een tijd kon de "vredebelievende democratie" nog schoone winsten waarborgen. Stalin en met hem al de partijen afhankelijk van de Russische bureaucratie bedrogen eens te meer de arbeidende klasse en de kommunistische beweging van alle landen. Al deze uitlatingen moesten de wijziging bemantelen die in Rusland plaats greep. Deze middeltjes konden alleen de kommunisten bedriegen. Het zijn de middelen gebruikt door alle diktators om de oppositie te verslaan. Onder het voorwendsel van het buitenlandsch gevaar kon hij de arbeidende klasse tot stilte dwingen en zijn persoonlijke diktatuur verrechvaardigen. Ten bewijs dat dit geschreeuw over den ~~makenden~~ oorlog zijn politiek moest dienen is, dat hij terzelfdertijd te Geneve het samenbestaan der twee regiemien liet rechtvaardigen. Wat toen reeds het gewijzigd regiem moest bemantelen, heeft zich later meer openlijk voltrokken.

Hu werpt Rusland zich op als de verdediger van den vrede en Litvinow is de advocaat van het "internationaal recht" der verschillende staten, zooals het is voortgesproken uit den laatsten oorlog en wordt hierdoor de helper van de internationale bourgeoisie in de voorbereiding van het komend bloedbad, dat dreigt de geheele menschelijke beschaving te vernietigen.

De hoofdoorzaak van de huidige toestand wordt niet gelegd op de imperialistische tegenstellingen van het kapitalisme, maar wel op de geweldpolitiek van het fascisme.

De Stalinisten bereiden de arbeidende klasse voor op den godsvrede. Zelfs hun argumenten voor de verdediging der Sowjet-Unie zijn niet meer van overwegend belang. Openlijk doen zij een oproep op de eenheid der Fransche natie. Ziehier eenige uittreksels uit de "Humanité" der laatste dagen:

"De ~~VERHOUD~~ DER FRANSCHEN NATIE voor de verdediging der vrijheid, ziedaar het onoverkomelijk bolwerk waar~~de~~ de aanvallen der oorlogsaanstokers zullen gebroken worden.

"Het schijnt dat de regeering aan de Kamers een vertrouwensstemming zal vragen, bestemd om de internationale opinie aan te toonen dat de VERTEGENWOORDIGING VAN HET LAND FENSGEZIND IS, ten minste de Hitleriaansche machtsgreep te veroordeelen."

■ ■ ■

Het zijn niet meer de imperialistische roovers die de oorzaak zijn van den komenden oorlog, maar wel de misdadige wil van het fascistisch Duitschland tegenover het vredelievende Frankrijk.

De bezetting van het Rijngebied is natuurlijk van zeer groote beteekenis voor de komende gebeurtenissen in de imperialistische machtsverhoudingen. Het is niet alleen een verzwakking van het Fransche verzekeringssysteem, maar nog een grootere beteekenis bezit het voor de bondgenootschappen van Frankrijk in Midden- en Zuid-Europa. Loest het deze bondgenootschappen verliezen, dan was het gedaan met de overheerschende positie van Frankrijk in Europa en deze zou worden overgenomen door Duitschland.

21/3/36.

-o-o-o-o-o-

HET VERDRAG VAN LATERAAN.
HET VATIKAAN EN HET ITALIAANSCH-ETHIOPISCH KONFLIKT

-o-o-o-

Voor de eerste maal sinds het Verdrag van Lateraan wordt de politiek van de Curie ernstig op de proef gesteld, en wel door het feit van een gewapend konflikt door het Italiaansch imperialisme uitgelokt. Het zal geen verwondering baren, als we verklaren, dat zelfs in de Katholieke wereld, het stilzwijgen van het Vatikaan een zekere opschudding heeft verwekt; het gaf trouwens aanleiding tot de meest verscheiden uitleggingen naar gelang temperament en standpunt der commentators. Het is vanzelfsprekend dat het Vatikaan de neutraliteitspolitiek van vóór den imperialistischen wereldoorlog niet meer voeren kan, vermits het door een dubbelwerkend akkoord aan den Italiaanschen Staat verbonden, zoo niet gebonden is.

In inderdaad, in het licht van het Verdrag van Lateraan wordt de houding van het Vatikaan in de kwestie van de Italiaansch-Ethiopische oorlog pas duidelijk.

Doch vooraf een paar woorden geschiedenis.

We zullen onmiddellijk het moderne tijdperk aanvatten, na even een feit van geweldig historisch belang aangestipt te hebben, dat zich in het begin der 16e eeuw voordeed.

Na Adrianus VI van Utrecht, gestorven in 1523, en die slechts een paar jaar regeerde, heeft geen vreemdeling dan pauselijken stoel meer bekleed. Daardoor gewon in zekeren zin de R.-K. Kerk een nationalistischen inhoud. De plaatsruimte ontbreekt ons deze stelling door historische gegevens te verduidelijken; de R.K. Kerk had de noodige lessen getrokken uit de historische schriften van Machiavelli, wiens woord in het begin der 16e eeuw gezaghebbend was, die in zijn redevoeringen over de "Decaden" van Titus-Livius gewezen had op het feit dat de noodloze en onafgebroken verbrekking van Italië te wijten was aan de Pauzen en de pauselijke politiek.

Hij schrijft o.m.: "Zij (de Pausen) hadden macht noch kunde genoeg om zich meester te maken van al de Staten die het samenstelden (Italië)... Zij waren echter nooit te zwak om een of andere vreemde mogendheid ter hulp te roepen, wanneer hun "temporeele" macht in gevaar was."

Het bewind van Pius IX en Leo XIII draagt den stempel der "temporalistische politiek". In 1862, teekende Pius IX zijn laatste concordaat met Ecuador. Na 1870 was de diplomatische activiteit van den Pauselijken Stoel op zijn laagst gevallen. Pius IX eindigde zijn loopbaan in een soort stompzinnigheid: "Mijn principen hebben hun tijd gehad; aan mijn opvolger zal de moeilijke taak te beurt vallen nieuwe schikkingen te treffen."

Door Leo XIII en Pius X wordt de diplomatische arbeid hoewel aarzelend hernomen. Hun doel is de Kerk van haar politieke afzondering te verlossen. Gedurende vijftig jaren akumulleert ze geduldig de noodige krachten en 't is onder het pontificaat van Pius XI dat haar macht verwoed zal losbarsten. Dit is des te merkwaardiger als men nagaat dat het Vatikaan, onder het pontificaat van Benedictus XV een reeks politieke flaters begaan had, met betrekking ~~op~~ de vooruitzichten over het verloop van den oorlog, die het in een zeer benarde positie gebracht hadden. De imperialistische vrede vond de Paus méér verslagen dan de Centrale Mogendheden. Op het oogenblik der Conferentie van Parijs, had het Vatikaan, dat bepalingen vreesde die niet met zijn belangen strookten, al zijn hoop gesteld op de benoeming van Kardinaal Mercier als voorzitter der Belgische delegatie. Men weet dat zulks niet geschiedde.

Tijdens de na-oorlogsche periode versterkt de R.-K. Kerk haar machtspositie. De feiten op een ongemeene soepelheid in haar diplomatischen arbeid. Niettegenstaande haar principieel anti-democratisch standpunt en haar theologisch-doctrinale bepalingen van den kristelijken gezagsstaat, telt in 1928 de R.-K. Kerk drie prelaten die de functie van minister-president waarnemen: het zijn Egr Seipel in Oostenrijk, Egr Sramek in Tchecho-Slovakije (tijdens de ziekte van minister-president Svehla) en Egr Korosetz in Koegoslavië, terwijl Egr Kaas de "éminence grise" der Duitse Centrum-Partij is en Egr Nolens de eigenlijke leider der machtige Hollandsche R.K. Partij. Ook in Hongarije speelt Egr Seredyi een vooraanstaande politieke rol.

De materiele en politieke macht van het Vatikaan is thans vrijwel over heel de wereld stevig gegrondvest. De activiteit van vijftig pauselijke nuntiusen, de invloed van 1400 bisschoppen en apostolische vicarissen is overweldigend.

Dit wordt duidelijk geïllustreerd door Egr Gubbio in zijn Kursus van Kerkelijke Diplomatie, die aan het Pauselijk Seminarie te Rome gedoceerd wordt: "Door tusschenkomst van den pauselijken nuntius kunnen de gouvernementen voordeelen bekomen, die ze anders niet bij machte zijn te verkrijgen. Bijzonder in de constitutioneele Staten en daar waar het Parlement gezagvoerend is, staat het den nuntius vrij de meerderheid van een kabinet te verzekeren, dat op eigen krachten gedaan zou zijn te vallen. De invloeden van de nuntiatuur kunnen onvoorziene en verrassende effecten te voorschijn roepen."

o
o o

Het Verdrag van Lateraan maakt de Kerk tot orgaan van den Staat, door twee openbare diensten ter harer beschikking te stellen: het onderwijs en de burgerlijke stand.

Het Akkoord zegt : " Italië beschouwt de kristen doktrine in den vorm van de katholieke traditie als het fundament en de bekroning van het openbaar onderwijs."

In verder : "De Italiaansche Staat, aan het huwelijk, basis der familie, een waardigheid in den zin der katholieke tradities van zijn volk willende geven, kent aan het sacrament des huwelijks, door het kerkelijk recht geregeld, burgerlijke waarde toe."

De pauselijke Staat, vervierf, benevens territoriale concessies, eveneens reusachtige financiële voordeelen, die de mogelijkheid van administratie door een regelmatig budget geschapen hebben. Dit wil echter geenszins beduiden, dat de pauselijke Stoel geen buitenlandse toelagen meer noodig heeft. Wel integendeel, "hoe groot ook de vergoeding aan den H. Stoel toegekend moge zijn, nooit zal ze voldoende zijn om te voorzien in onze talrijke behoeften, die zich over gansch de wereld uitstrekken" zegt Pius XI tijdens een redevoering gehouden voor de vergadering van predikanten te Rome, op 11 Februari 1926. Het is echter onbetwistbaar dat de H. Stoel aldus een ruime financiële vrijheid verworven heeft : hij is niet langer "uitsluitend" afhankelijk van de liefdadigheid der geloovigen.

Luidens het Akkoord van Lateraan stelt de Italiaansche Staat ter beschikking van den H. Stoel de som van een milliard zeven honderd vijftig millioen lires (waarvan 750.000.000 in kontanten en 1.000.000.000 in staatsfondsen 5% aan drager). De vorige garantiewet kende hem slechts een rente toe van 3.225.000 lires, met een alinea van prescriptie, hernieuwbaar om de vijf jaar, in geval de verdere aanvaarding van de zaak op zich liet wachten.

Wat dus den financiële kant van het Akkoord aangaat, heeft de H. Vader "goede maat" ontvangen.

(Voor meer bijzonderheden raadplege men de redevoering van Mussolini van 13 Mei 1929).

Aldus bewerkte de Duce niet alleen den godsvrede, maar voornamelijk een gevoelige evolutie in de algemeene gezindheid der geestelijkheid tegenover het fascistisch regiem, wat des te gemakkelijker was gezien de hooger aangestipte nationalistische inhoud der R.-K. Kerk.

Geen wonder, dat de Paus in zijn toespraak van 13 Februari de kwaliteiten prees van "dezen man door de Voorzienigheid gezonden."

De gedachtenwisselingen die hun bekroning vonden in het Verdrag van Lateraan hebben verscheidene jaren geduurd. Tot tweemaal toe werden de onderhandelingen door het Vatikaan verbroken, echter niet om principieele redenen, maar wel om meer politieke en materiele voordeelen te bemachtigen. Ook werd deze periode gekenmerkt door een radikale koersverandering in de algemeene politiek van den H. Stoel.

Op 24 Oktober 1926, verklaarde Kardinaal Gasparri aan L. Pacelli : " Daar het hier gaat om een zaak (Verdrag van Lateraan) die Italië klaarblijkelijk voorbijstreeft, is het noodig dat de nieuwe politieke en territoriale grondslag erkend worde door de grootmogendheden. Het zal dus de taak zijn van de Italiaansche Regeering op zijn minst de goedkeuring dezer Europeesche mogendheden te verkrijgen, waarmede de H. Stoel en Italië diplomatische betrekkingen onderhouden."

Na overweging is Pius XI echter de meening van Mussolini bijgetreden : niemand heeft zich te mengen in de betrekkingen tusschen het Vatikaan en de Italiaansche Regeering. Wat meer is, een internationale waarborg zou onvermijdelijk de H. Stoel in den Volkenbond doen belanden hebben. Dit was voor het Vatikaan een netelige kwestie, want het probleem der

"temporeele" macht zou zich aldus opnieuw en in acutere vorm gesteld hebben. Immers kort te voren had Albert Thomas het Vaticaan uitgenoodigd zich te doen vertegenwoordigen bij het Internationaal Arbeidsburo. Men antwoordde hem, dat steeds bereid om zijn inzichten en meeningen kenbaar te maken in elke kwestie van moreelen of sociaal aard, de S. Stoel geen internationale organisatie kon binnentreden, dan om er het voorzitterschap van waar te nemen. De eisch kan buitensporig schijnen: het is echter de logica van het Pausdom-zelf. De Stoel van den vertegenwoordiger Gods kan, op gevaar van verval, zich enkel boven en niet naast de volkeren stellen.

Kardinaal Gasparri heeft zich nadien dan ook gehaast aan de gezanten der verschillende mogendheden aan te kondigen, dat het Verdrag van Lateraan niet te Genève zou voorgelegd noch geregistreerd worden.

Hierdoor reeds stelt men vast, dat het Vaticaan een formeele koersverandering doorgezet had. Dit wordt nog duidelijker als men nagaat dat, in 1919, tijdens de onderhandelingen tusschen Mgr Cerretti en M. Orlando er uitdrukkelijk overeengekomen was, dat Italië de kandidatuur van ~~XXX XXXXXXXXXXXX~~ het Vaticaan in den Volkenbond zou gesteund hebben. Mgr Cerretti was toen ongetwijfeld de trouwe vertolker der gedachten van Benedictus XV en Kardinaal Gasparri.

Toen we hooger zegden dat de onderhandelingen tot tweemaal toe verbroken werden, bedoelden we de crises ingetreden bij de ontbinding van het Nationaal Verbond van Katholieke Padvinders en deze over de kwestie van het onderwijs. Vooral op het laatste punt reageerde het Vaticaan verwoed. De Paus, in zijn rede van 14 Mei, gaf zijn meening aldus te kennen: "De christelijke opvoeding kan slechts afhankelijk zijn van de Kerk; bezitster der goddelijke veropenbaring... De Staat moet het goddelijk recht der Kerk eerbiedigen... We geven voor niets ter wereld ons beginsel prijs; wanneer het er om gaat zielen te redden, zullen we zelfs niet aarzelen een verdrag met den duivel af te sluiten."

Tot geruststelling van deze onder de R.-K. geloovigen, die zich verwonderden over het aanpassingsvermogen van het Vaticaan aan de Italiaansche binnenlandsche toestanden, verscheen in 1931 de encycliciek "Non abbiamo bisogno", zeer streng voor het fascisme en die wees op het essentieel verschil tusschen de kristelijke en totalitaire concepties van het Italiaansche staatsgezag.

Piërnade kon de buitenlandse schaar geloovigen genoeg nemen. Dit belot echter de Paus niet, wanneer hij zich uitsluitend tot zijn Italiaansch auditorium wendt, het probleem weer anders te stellen. Pius XI stelt het dilemma als volgt: "Of de f a s c i s t i s c h e Staat is n i e t k a t h o l i e k, en dan pleegt hij inbreuk op art. 1 van het Verdrag van Lateraan; of h i j i s w e l k a t h o l i e k en dan heeft hij het hoofd te buigen voor den g e e s t e l i j k e n e n m o r e e l e n voorrang van den Paus." En verder: "In een katholieken Staat zijn vrijheid van geweten, van discussie, van onderwijs slechts aanneembaar en toegelaten in den zin der R.-K. Kerk. Op z'n minst mag de deur niet opengelaten worden tot anti-katholieke propaganda."

Het is duidelijk: de fascistische Staat is niet katholiek als hij inbreuk pleegt op art. 1 van het Verdrag van Lateraan; de theologische definitie van den christelijken gezagstaat laat de Paus buiten beschouwing. Zonder de sociale en economische structuur te veranderen, kan de fascistische totalitaire Staat wel katholiek zijn, mits den geestelijken voorrang ~~XX XX~~ der R.K. Kerk in zake onderwijs, enz. te erkennen.